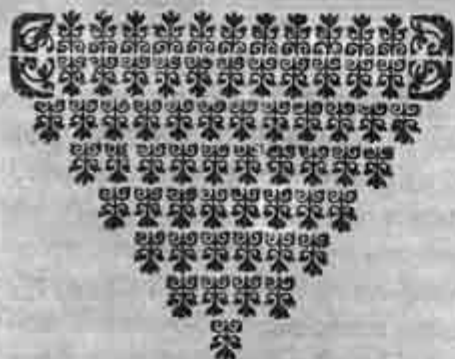

trouerſijs immunitatis eccleſiaſticae, occaſione Vicariatus Generalis in patria, adeoſt caſui mea curialitas referenda ſit, præter intentionem aſſumendi hanc peſſimam occupationem, quam dedit Deus filijs hominum.

Admirationem aliqui non benè informari concipiunt, quod Aduocati, vel Procuratores claſſici, & famoſi, iuxta aliorum principatum ſtylum, non frequenter ad 135 maiora munera, maioreſq; gradus promoueantur; Verùm admiratio effectus eſt imperitiæ; Vbilibet etenim literatorum duæ ſunt claſſes, vel duo ſunt inſimul connexi ordines; Vnus ſcilicet Magiſtratum; Iter verò Aduocatum; Ideoque ad Magiſtratum loca vacantia, ex alio Aduocatum ordine aſſumere oportet; Secus verò eſt in Curia, dum quatuor ſunt literatorum, & rogatorum ordines; Primus nempe Magiſtratum maiorſi; Secundus Prælatorum, qui cum magna propriæ æris erogatione, in Nuntiaturis, & Gubernijs, alijsque Sedis Apoſtolicæ muneribus, ac ſeruitio diù verſantur, ac merentur; Tertius eſt Aduocatum, & Procuratum; Et quartus Auditorum, ac aliorum vt ſupra; Ideoque poſt primum ordinem, ſuccedit ſecundus Prælatorum, qui digniorem occupat locum, & per conſequens non mirum, ſi rara eſt aſſumptio, vel euocatio eorum qui ſunt in tertio & quarto; Ac etiam quia electiui Principatus qualitas frequenter operatur verificationem parabolæ Euangelij, quod ſint nouiſſimi primi, & primi nouiſſimi.

De Notarijs; Et remiſſiue de alijs pertinentibus ad Curiam Romanam.

S V M M A R I V M

- 1 **D**E dupliciſpecie Notariorum priuatorum, & illorum qui habeant in officium.
- 2 Quod Notariorum priuatorum vſus in Curia ſit modicus.
- 3 De ſubſtitutis, & adiutoribus Notariorū habentium officium.
- 4 Quod iſti ſubſtituti debeant eſſe Notarij, & quid ſi non ſint tales.
- 5 An Sacra Congregationes adhibeant Notarium.
- 6 De Notarijs Rotæ.
- 7 De Notarijs Camera.
- 8 De illis Auditoris Camera.
- 9 De Notarijs Vicarij & Gubernatoris, & præſertim de Notario criminali Gubernatoris.
- 10 De Capitulinis.
- 11 De Notario Archiepiſcopij, & de alijs ſingularibus aliquorum Tribunalium.
- 12 De reuſationibus Notariorum, vel quaſtionibus ſuper pertinentia cauſarū.
- 13 An Procuratores, & Sollicitatores teneantur de proprio ad ſolutionem emolumentorum pro actis & expeditionibus.
- 14 Emolumenta Notariorum habent ſuas taxas.
- 15 De fide quæ præſtatur Notarijs Curie præſertim Auditoris Camera.
- 16 De huiusmodi officiorum venalitate, vacatione, & pertinentia.
- 17 De materijs criminalibus, & canonizationibus Sanctorū quare non agatur.
- 18 De alijs generalitatibus ad materiam Curie ceremonialis, vel aulicæ, ſeu polyticæ.

D I S C. XLVII.

Inter illos adeò qualificados Curie Notarios, qui in Prælaturæ ſtatu conſtituti ſunt, Prothonotarij Apoſtolicæ de numero participantium appellati, numeratum Collegium conſtituentes, vt ſupra in rubrica plurimum Collegio.

legiorum habetur; Magnus in Curia a deſt numerus Notariorum, qui ſunt de duplici ſpecie; Vna ſiquidem eſt eorum, qui priuato iure ob aliquam peritiā in conſciendis instrumentis, huic profeſſioni ſe addicunt, obtinentes priuilegium, ſeu facultatem à Collegio ſcriptorū Archiepiſcopij, ſiue ab altero Prothonotariorū, aut ab alijs, quibus talis facultas competat, nullum habentes officium publicum; Altera verò eſt ſpecies illorum Notariorū, qui habeant notariatum in officium publicum, à Principe collatum, ſiue ab eo, ad quem reſpectiue iſtud ius pertineat, cum vtraque facultate, illa ſcilicet, quam habent quoque ſuperius reſenſiti Notarij priuati, ſe rogandi de instrumentis ſuper actibus voluntarijs, inter viuos, vel per vltimam voluntatem; Et alterā actuum iudicialium in cauſis contentioſis, quæ agantur coram illis Iudicibus, & Tribunalibus, quorum ipſi ſint Notarij.

Quamuis autem de prima ſpecie, magnus in Curia numerus adſit, in habitu, ſeu in potentia; Rarus tamen in actu, ſeu in exercitio eſt eorum vſus, adeoſt non dignoſcantur illi priuati Notarij, qui ob eorum peritiā, probatamque fidem, per quandam ſpeciem apothece, publicè expoſiti ſint, magna; conſciant prothocolla, atq; notabiles parēt diuitias, ex ſola ratione huius priuati exercitij, priuatæque peritiæ, vt in alijs, præſertim Italiæ Ciuitatibus, praxis docet, quoniam ob maiorem diligentiam, & ſecuritatem in conſeruatione ſcripturarum publicorum officiorum venalium, Partes huiusmodi Notarijs publicis vtuntur; Ideoque priuatorum Notariorum exercitium verſatur, in munere ſubſtituti, vel adiutoris Notariorum publicorum, habentium notariatum in officium, iuxta diſtributa munera, quod ſcilicet; Alij ſunt ſubſtituti in iudicialibus actis ſingularum Iudicum illius Tribunalis; Et alij ſunt ſubſtituti, qui Instrumentantes appellantur, vt potè à Notario in capite huic muneri particulariter præpoſiti ad effectū ſe rogandi de instrumentis publicis, quæ ſiant ſuper actibus voluntarijs, inter viuos, vel per vltimam voluntatem. Siquidē de iuris cenſura, & ad præſcrip-

tum Conſtitutionum Apoſtolicarum, quamuis iſti ſubſtituti, vel adiutores, qui iuuenes quoque appellari ſolent, instrumenta conſciant, ſub nomine ipſius Notarij in capite eorum domini, qui ſubſcribit instrumenta, quæ in publicam formā reſſumantur Partibus tradenda; Adhuc Notarij quoque eſſe debent.

Bene verum, quod quandoque caſus præbet, vt ipſi non ſint tales, & tamen adhuc ex quadam conſuetudine ſubſtinentur actus per eos conſecti ſeu rogati, vt potè habendi tanquam rogati per ipſos principales Notarios, qui malè quidem agunt, atq; punitione forſan digni ſunt, non obſeruando leges de ſuper præſcriptas; Sed id præiudicare non debet Partibus, quæ bona fide, ad id aſſumant illum, quem in publico, ac probato officio, vident publicè expoſitum, ſiue huic muneri præpoſitum; Durum etenim, atque impracticabile eſſet, vt qui contractus, vel teſtamenta ordinare velint, in quolibet actu perquirere debeant notariatum iuuenis ſubſtituti, dum non iſtius ſed publici Notarij principalis habentis officium à Principe, fidem ſequuntur, ſub qua eluſi remanent; Tunc etenim partibus imputandum eſt, cur non bene inquirerint facultates illius, quem elegerunt pro illo actu conſciendo, quando elegerint perſonam priuatam, ſeu Notarium de prima ſpecie, vſu præ, ſecus autē iſto caſu, in quo publicam fidem ſequi dicuntur, vt alibi particulariter aduertitur. A

Plures autem ſunt huiusmodi publicorum Notariorum ſpecies, iuxta diuerſas ſpecies Tribunalium, & Magiſtratum; Si quidem Sacra Congregationes Cardinalium, cum explicent negotia in forma extraiudiciali, certos non habent Notarios; Et quando contingat, vt illum adhibere oporteat, quia ſic alicuius negotij qualitas exigat, tunc aſſumi ſolet aliquis ex publicis Notarijs, pro libito; Atque pro frequentiori praxi, aſſumi ſolet ille Notarius Auditoris Camera, vel alterius Tribunalis, quo tunc vtatur Palatium, Apoſtolicum pro libito Papæ regnantis, vel eius palatij Præſecti, cum pariter non adſit officium fixum; Præcateris

ris autem S. Congregatio Rituum habere solet Notarium, quem ita pariter prohibito assumit, quoniam Tribunalia contentiosa tantum, habent fixa, & determinata officia Notariorum.

Tribunal itaque Rotæ, ex quadam antiqua consuetudine, ita fortè in illis temporibus causarum multiplicitate exigente, magnum habebat numerum, quadraginta, & octo Notariorum, qui inter Auditores distributi erant, quod scilicet quilibet Auditor quatuor Notarios sub se haberet, pro causis coram eo pendentibus; Hodie verò, ob modernam reformationem sub Clemente X. regnante sequutam, sunt quatuor tantum, quorum singuli, pro numero, & qualitate causarum, necessarios, vel oportunos habent Adiutores, vel substitutos, cum distributa pertinentia prouisionis huiusmodi quatuor officiorum; Quorum vnum est ad prouisionem Papæ; Alterum Vicecancellarij; Tertium Camerarij; Et quartum ipsius Rotæ, distributa participatione emolumentorum, iuxta quemdam practicum stylum.

Alterum Tribunal Cameræ, habebat nouem Notarios, ad quos pertinebat, non solum agere negotia, seu acta iudicialia, dicti Tribunalis, & Thesaurarij, sed etiã rogare in instrumenta appaltuum, aliorumque negotiorum; Ac etiã super consensibus, quæ præstentur, vel super obligationibus, quæ fiant in Dataria, & Cancellaria Apostolica, super resignationibus, vel permutationibus, aut super pensionibus & alijs; Sed pariter ex eadem moderna reformatione, redacti sũt ad quatuor, quibus Secretariorum nomen tribuitur; Istique explicant omnia, quæ explicabãt dicti nouem, cum perceptione omnium emolumentorum, competentem pariter numerum habentes substitutorum, seu adiutorum, & operariorum.

Continuat adhuc in antiquo solito statu, Collegium Notariorum Auditoris Cameræ, constitutum ex decem Notarijs, quorum singuli, quoddam collegium substitutorum, & adiutorum, constituerè videntur, habendo scilicet quatuor substitutos, pro actibus iudicialibus, vnum pro quolibet ex tribus Locutenentibus, civilibus, & criminali respectiue, & vnum pro ipso et Auditore, ut non vnum, vel plures pro rogibus

actuum voluntariorum, inter viuos, vel per vltimam voluntatem; Ultra alios, operarios, pro extractibus, vel registris citationum, alijsq; inferioribus officijs, ita ad formam bene regulati Collegij, vel Conuentus, viuendo in eadem domo, & in eadem mensa ipsius Notarij.

Vicarij Tribunal, cum eodem ordine, plurium substitutorum, & Instrumentarium vsupra, quatuor habet Notarios; Gubernator autem tres habet Notarios distinctos, duos scilicet in civilibus, pro illis causis, quas eius Locutenens civilis cognoscit, & quandoque (sed nimium raro) per se ipsam, & vnum criminalem, qui magnum habet substitutorum & adiutorum numerum; Prudentique consilium est, vt hæc negotia criminalia, per vnus benè versati Notarij organum transeant, cum ita pro publica quiete melius regantur; Atque in isto Notario potissimum, verificari videtur solitum dictum, quod Notarius est oculus Iudicis, dum Gubernatores pro tempore, præsertim circa initia suscepti gubernij, priusquam benè instruantur, magnus lumen, ac directionem ab isto Notario tanquam versato, ac bene experto pro frequentiori praxi recipere solent.

Forus Capitolinus magnum habet numerum Notariorum civilium, qui per singulas Urbis regiones distributi sunt, cum alia distributione inter eiusdem fori Iudices, quoniam, Alij sunt Notarij, primi; Et alij secundi Collateralis; Vnus particularis Capitanei appellationum; Et alter maleficiorum, qui Notarius criminalis appellatur.

Plures item adsunt Notarij singulares, pro diuersitate Iudicij; Ille scilicet qui deputatur per Collegium scriptorum Archiuij, à quo nomen desumit, ideoque Notarius Archiuij appellatur, qui est Notarius generalis Iudicij commissariorum, idest illarum causarum curialium, vel extra, quæ per commissiones directas singulis Prælati aguntur.

Alter est Notarius Aedilium, seu Magistrorum viarum; Alter Consulum agriculturæ; Alter Ripetæ; Alter Ripæ; Et alter deputatus à Vicario, pro causis, & negotijs Hebræorum, propè ipsorum ghetto, cum plerisque alijs, pro aliquibus Iudicibus, vel negotijs particularibus.

In:

Inter istos Notarios respectiue, etiam inter illos eiusdem Tribunalis, & præsertim illius Auditoris Cameræ, quæstiones habentur, etiam in plena Signatura disputari solitæ, super pertinentia causarum, ratione præuentionis, ac etiã super recusatone, quæ de Notario præueniente fiat per vnam Partium, ex capite suspicionis, vnde propterea pro singulorum casuum qualitate, & circumstantijs; Quandoque recusatio reijci solet; Quandoque simpliciter admittit; Et quandoque negotium remitti Mensario, qui est ille Notarius, qui in eo mense per turnum faciat figuram Præfecti, seu Capituli Collegij Notariorum illius Tribunalis; Et quandoque deputatur alter Notarius, qui conficiat acta, commodum autem emolumentorum sit illius Notarij recusati, qui causam legitime præuenit, ne in libito vnus Partium sit, colludendo cum altero Notario, tollere ius illi, cui iam quæsitum est.

Audiri etiam solent quæstiones, inter Notarios, & Procuratores, vel sollicitatores, an scilicet, & quando isti teneantur pro principalibus, & præsertim pro absentibus ad solutionem emolumentorum, pro expeditionibus, magis verò pro regestris, vel extractibus, in quibus quæstiones cadere solent, cum pro causarum qualitate, notabiles summas importent; Huiusmodi autem quæstionum decisio, non de facili certam habet regulam generalem, cum pendeat à singulorum casuum circumstantijs, & à stylo currenti, qui per reformationes, vel nouas prouisiones variari solet.

Omnium verò emolumentorum taxa, distinctè præfixita habetur in Constitutionibus Pij IV. & Pauli V. emanatis super reformatione Tribunalium, alijsue decretis, & prouisionibus, adeo vt desit occasio extorsionum.

Super huiusmodi autem Notariorum fide, aliqua insinuatur in sede iudiciorum, agendo de Notario in genere; Ac etiam de fide instrumentorum, & de sententia B; Nec non supra agendo præsertim de Tribunali Auditoris Cameræ C, insinuatur magna fides quæ de Notarijs habetur per Iudices, subscribendo

multas paginas in albo; Et tamen praxis docet fidei obseruantiam, neque de facili eius violationes audiuntur.

Omnia ista officia sunt venalia, sed diuersæ naturæ, vel pertinentiæ; Quoniam, Alia sunt vacabilia seu vitalitia, ad dispositionem Papæ, vnde propterea venduntur per organum Datarie, eaque sunt personalia, seu vacabilia; Alia pariter vacabilia, pertinentia ad alios magistratus; Et Capitolina pertinent ad ærarium seu Cameram populi, sed sub diuersa natura, quod scilicet non sint vacabilia, sed transitoria ad hæredes; Et aliqua pertinent ad loca pia, vt præsertim est officium Notarij Criminalis Gubernatoris, quod pertinet ad pluries insinuatam Archiconfraternitatem Charitatis; Et alterum criminale Capitoli pertinet ad Archiconfraternitatem Annuntiatæ; Atque aliqua officia huiusmodi emi solent per viros nobiles, pro sola ratione emolumentorum, cum iure illa transmittendi ad hæredes vel respectiue ad vitam tantum, vnde propterea, per officij dominum conceduntur alicui Notario approbato, per Magistratum, ad quæ pertinet, in appaltum, vel in administrationem ad annum, siue ad aliud præfixitum tempus; Ad instar eorum quæ, extra Curiam, ferè vbiq; præsertim pro moribus Italiae, habentur de cancellarijs Gubernatorum, aliorumque officialium localium, Atque de his occasione particularium controuersiarum, agitur in sede regalium, vbi plura ad materiam huiusmodi Notariorum Urbis habentur. D

Curiam forenses, alia quoque negotia percutiunt, quæ in hac relatione, sub silentio remanent, vt potè extrapropriam spheram, ideoque de ijs agere non conceditur; Vt sunt, causæ criminales, earumque processus, & condemnationes, tam veræ, quam contumaciales, cum distinctione processuum, vnus scilicet informatiui, seu offensiui, & alterius defensiui; Ac etiam super condemnationis executione & praxi, tam in personis, quam in bonis occasione eorum publicationis, vel multarum.

Ac etiam sunt processus, qui fiunt, super beatificationibus, & canonizationibus

P. 2. Relat. L 1 bus

B. tit. de iudic. disc. 5. 27. & 36.
C. supra disc. 34.

D. tit. de Regal. disc. 7. cum plur. seqq. disc. 17.
& 21. in alijs.

bus, vel cultu aliquorum seruatorum Dei, ob martyrium pro fide, vel ob virtutes; Sed quoniam (vt præmissum est), vel genium, vel aliorum generum causarum, & negotiorum occupationes, non permiserunt huiusmodi negotijs vacare; Idcirco alijs, qui in eis melius versati sint, reseruat^r suppletio, nisi eam maius otium, vel occasio permittat perficere in supplemento.

Provt sub silentio remanent ea, quæ, alias diuersas, initio insinuat^r Curia^e 18 species percutiunt; Cerimonialem scilicet in cappellis, & in processionibus, & in equitationibus, alijsque pontificijs functionibus; Et præsertim in illis maioribus, Imagisque solemnibus Canonizationis Sanctorum; Coronationis Papæ, & Imperatoris; Receptionis Regū, & Principum, vel eorum magis solemnium Oratorum obedientia^e, cum similibus; Ac etiam in ijs, quæ concernunt Curiam aulicam, super ordine scilicet Aulicorum, in seruitio Papæ, & Cardinalium, ac Oratorum, & Principum, seu Magnatum.

Aliaquæ Curia^e species est politica, tam super negotiationibus, quæ concernant vtrumque principatum, ecclesiasticum, & temporalem, super modo tenendo cum Regibus, & Principibus, præsertim ijs, qui sint inter se inimici, vel æmuli pro conseruatione illius neutralitatis, & æqualis beneuolentia^e, quam

decer, vt summus Pontifex, tanquam communis pater habeat, atque ita magis oportunum sit instrumentum ad pacem, ineundam, atque bellorum & inimicitiarum compositionem; Quam etiam circa conseruationem propria^e existimationis, vt oportunè incuti valeat ille timor, qui iuxta nostrorum temporum magis corruptos mores, potius operatius esse solet, quam amor, seu stimulus religionis, ac pietatis.

Eandemque Curiam politicam respiciunt, factionaria^e diuisiones Cardinalium; eorumque adha^siones, & dependentia^e cum Regibus, et Principibus tam super electione Pontificis, quam super alijs grauioribus negotijs; Siue super nouis Cardinalium promotionibus, & præsertim ad commendationem Regum, & Principum; Aut super deputationibus, Nuntiorum, & Legatorum ad ipsos Reges, & Principes cum similibus; Hæc etenim, politicam potius, quam forensam Curiam percutientia, extra spheram sunt viri forensis, qui in legalibus, mereque iudicialibus negotijs in Curia sit versatus; Et quãdo etiam facultas esset de his quoque forsan non obscurè agere; Adhuc tamen prudentia^e leges prohibent; Ideoque alij, qui in his magis se versatos, atque peritos credunt, suppleant, cum hæc, pro aliqua notitia Curia^e forensis, de qua solùm agere munus assumptum est, insinuasse videatur satis.

